

Szerkesztői irók:

Nagy-Becskerek,

Zápolya-utca 1-ös szám,

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatái:

Pleitz Fer. Pál könyvny. adója Nagybecskerek, Zápolya-utca 1. hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Felelős szerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

Hírreléki árak:Egész évre ———— 12 ft.
Félévre ———— 6 „
Negyedévre ———— 3 „
Egy hóra ———— 1 „
— Egyes szám ára 4 kr. —**Hirdetések**

a kiadóhivatalban fogadtatnak el. Azonkívül az összes hirdetés-irodáknak.

Megjelenik mindennap

vasár- és ünnepnapi kivétellel.

Nagybecskerek, 1897.

XXVI. évfolyam, 167. szám.

Szombat, július 24.

Szigoru rendszabályok.

Nagybecskerek, július 24.

A fegyverbarátságot kötött ellenzék megpróbálta békességes uton elérni azt, amit obstrukciójával elérni nem tudott. E célból közösen Szilágyi Dezső képviselőházi elnökököz fordultak, hogy közvetítene az egyezkedést a pártok közt. Mint a képviselőház elnökének, kötelessége volt a hozzá intézett kérelmet teljesíteni s ehhez képest közös tanácskozássra meghívta a pártokat az érdeemben, hogy mi módon lehetne a képviselőház békés tárgyalásait biztosítani. Ezen az értekezleten jelen volt a kormánynek valamennyi Budapesten tartózkodó tagja és a szabadelvű pártot legkipróbáltabb harcosai képviselték. Ezzel ez a párt világosan bebizonyította a testvérharc megszüntetésére való készségét, neki szemrehányást tenni, hogy kevés előzékenységet tanúsított, nem lehet.

Az ellenzéki pártok oly javaslatokkal álltak elő, hogy a kormány utasítsa vissza a 16. §-t az igazságügyi bizottsághoz, a háznak adjon 14 napi szabadságot, ennek fejében az üléseknek egy órával való meghosszabbítására vonatkozó javaslatot vita nélkül elfogadják. Amde magától értendő, hogy a kormány és a kormánypárt, mely egyértelműleg és határozottan a 16. §. mellett nyilatkozott, a szakasz módosítására vonatkozólag nyilvánított garanciába, melyet az ellenzék követelt tőle, tekintélye és hatalma érdekében nem egyezhetett bele.

Ehhez járul még az, hogy a kormánynek nem szabad engedni azt, hogy a kisebbség engedményeket csikarjon ki tőle, mert ez minden parlamentaris szokást a feje tetejére állítana és a többség kapitulációját jelentené a kisebbség előtt. Másrészt az ellenzék egy olyan törvényjavaslat alkalmából bonyolódott az obstrukcióba, melyet a nemzet tulnyomó

többsége a viszonyokhoz teljesen illőnek nyilvánít. Az obstrukciónak a 16. §. ötletéből nincsenek barátai, barátokat és prozelitákat nyerni nem tudott, mert alaptalan, indokolatlan és népszerűtlen. Az ellenzék, hogy röviden kimondjuk, szabadulni akar obstrukciójától és hidat keres a visszavonulásra. A kormány azonban sem nem hajlandó, sem hivatva nincs ezt a hidat megépíteni.

A magyar nemzet rögtön teljesen megértette és helyesen fogta fel azt, hogy a 16. §-nál nem a sajtószabadság megsértéséről van szó, hanem csak a felelőség szigorításáról. Ez pedig a sajtó szántalan és borzasztó kinövéséinél fogva már igen szükséges volt. De hisz az ellenzék báró Bánffy miniszterelnök személye ellen kezdte az obstrukciót és hiába iparkodott ennek azt a szint adni, mintha dologi obstrukciót üzne. Ennek a firnásznak az ellenzék maga sem hitt, a nemzet meg még kevésbé hihetett.

Világos tehát, hogy az ellenzék jogtalanul vár a kormánytól engedményt, hanem neki egész egyszerűen abban kell hagynia az obstrukciót és akkor azonnal meglesz az általa is óhajtott rendes parlamenti tárgyalás. Ha ez meg nem történik, akkor az ellenzéknek kell a következményekért felelőssé tenni. Meg fogja ugyan próbálni ugyan a miniszterelnök ülés meghosszabbítási javaslata ellen is obstrukálni, de akkor elengedhetetlen kötelessége lesz a kormánynek az említett javaslatot úgy szigorítani, hogy az ülések jóval hosszabb idővel, vagy két órával, vagy éjjeli ülésekkel meghosszabbítottassanak. Ez esetben aztán a házszabályok megváltoztatása okvetlen szükséges és ennek igen határozott módon kell megtörténnie, hogy az ellenzékétől eleve elvételék az obstrukciónak minden eszköze.

Egy dühtől vak ellenzékkel szemben a legelső hazafini kötelesség megsértése lenne, ha a kormány nem törekednék erélyes cselekvés által a kormányzásnak a szükséges folytonosságot biztosítani; a parlamentarizmus és az alkotmány alásása lenne, ha ezeket nem törekednének egy kétségbeesett ellenzék könnyelmű különzködéseitől megóvni.

Sem az anarchiának, sem az abszolutizmusnak nem szabad a hazát kiszolgáltatni.

HIREK.

Tájékoztató.Július 26. Városi közgyűlés. |
Július 31. A munkás-egylet alakuló ünnepélye.
Augusztus 23. Közigazgatási bizottság.

A gőzfürdő naponta reggeli 6 órától nyitva van; nők részére kedden és pénteken délután.

— Városi közgyűlés. Nagybecskerek város képviselőtestülete hétfőn, folyó hó 26. án délután 3 órakor tartja rendes havi közgyűlését, melynek legfontosabb tárgya a hivatalos előterjesztés lesz a 150.000 forintos kölcsön tárgyában.

— Bucsujárások Mária-Radnára. Hosszú századok óta híres tucujáró helye az országnak az aradmegyei Mária-Radna. Ide zárandoznak a hívek messze földről, gyalog, hogy levezeleljék egy esztendő temérék bűnét. Mert az ember bűnös, s a bűnök megbocsájtásában a kegyes anya kézbejár az Istenembernél, ki jó, türelmes és szelid s aki elvette a világnak bűnét. A nagybecskerekiek augusztus hó 6. án indulnak a bucsura.

— Színészet a megyében. Említettük, hogy Peterdy Sándor társulatával szombaton kezd meg N-Kikindán a Kada testvérek színikörében egy hónapra tervezett színelőadásait. Az előadásokat „Niobé” vel kezd meg a társulat. A bérletgyűjtést Füredi Károly, a társulat titkára eszközözi.

A „TORONTÁL” tárczája.

A lelkész klarinétja.

Írta: André Theuriot.

Vireloup falva az erdő közepén, a Bourgogne határán, Langrois vidékén terül el. Összesen százhatvan lakója van.

Az alacsony házak festői rendtelenségben helyezkedtek el egy szakadék fölött, melynek mélyén kicsike patak siet a völgy felé. Pompás erdőségek zárják körül a helységet és a vidék oly vad, oly elhagyott, hogy még a farkasok is elmenekülnek, ha a közelébe tévednek. A zöld lombok alatt félig elrejtett házak közül mérsékelt magasságban emelkedik ki a vénségtől görnyedező templomtorony. Mindjárt mellette van a lelkész-lak, mindössze egy szegényes kertecske választja el a szomszédos temetőtől. Szürke homlokzatát csaknem egészen befutotta a vadszőlő.

Szegény bizony az egész község is. A falu határában néhány rét, szántóföld. A lakosok fát vágással keresik meg mindennapi kenyerüket és az erdő látja el őket minden szükségletükkel: fával, olajjal, gombával és vad gyümölcsessel hétköznapi és nyulakkal meg fogolymadarakkal ünneppnapra.

Valamelyik vasárnapi reggelen idetévedtem erre a vadregényes vidékre és tíz óra felé éhesen, fáradtan érkeztem Vireloupba. Forrón égetett a nap a köveces uton és úgy látszott, mintha az egész környék elszenderült volna a forróság hatása alatt. A házak kapui mind bezárva és én hiába kutattam kékmedő tekintetű valami korcsmai cszégér után.

Nem messze a templomtól, ahonnan éneklő hangok moraja hallatszott ki, végre találtam egy öreg asszonyt. Egy paja arnyékában ült és olvasóját forgatta ujjai között. Mikor közelebb jöttem hozzá, észrevettem, hogy lába mereven nyulik előre; bizonyára úgy vitte magát ide, hogy legalább a távolból hallja a templomi éneket s így vehessen részt a nagy misében. Bocsanatot kértem, hogy megzavarom és megkérdeztem, hol találhatnék valami vendégfogadót.

— Vireloupban nincs vendégfogadó, — felelte, miközben olvasóját térdére fektette — és minek is volna? Errefelé nem járnak utasok.

— De ha mégis jön valaki, hol ksp valami enniváló?

— No hát a tisztelendő urunknál.

— A tisztelendő urnál?

— Igen. Ott szállanak meg az erdész, meg a kereskedők, ha néhanapján idejönnek. De most várnia kell, míg a misének vége lesz.

Mit csinálhattam addig is, hát elmentem a nagymisére. Beléptem a templomba.

Mihelyt kinyitottam az ajtót, rögtön megtudtam, miért tűnt föl oly üresnek az egész falu. A zöldesen csillogó, oszlopos, szük templomocskát egészen megtöltötte a hívők serege. Ott volt az egész falu lakossága. Az asszonyok a padokban ültek, mögöttük álltak a zubonyos férfiak. A gyerekek pedig ott ültek a kórus lépcsőjén, a lányok balra, a fiúk jobbra.

A tanító, a ki egyben gondját viselte a templomnak is, aszoltárt énekelte éppen, egy vén karénekes kíséretében:

„Sanctus, sanctus, sanctus...”

A lelkész olvasta a misét. Mellette két borzas szöke haju gyerek. Mikor megfordult, gyorsan végig futott szemem ennek az embernek

a külsején, a kinek a vendégezetetéhez kell majd folyamodnom.

Ötven éves lehetett talán. Sovány és csontos, mint a többi falubeliek. Szeme tiszta, nyílt. Orra meglehetősen hosszú, szája körül pedig egy jóságos nyájas mosoly játszott. Röviden: egy egyszerű derék ember benyomását kellette. Mikor aztán letörölte a kelyhet és megint leborította, úgy vettem észre, mintha az egész gyülekezeten valami szokatlan mozgolódás futna végig. Köhécseltek, csoszogtak a lábukkal, valószínűleg azért, hogy jobban láthassanak, a szemek felcsillámlottak, a mint várakozva, türelmetlenül tekintgettek feléje.

Az első pillanatban azt hittem, hogy most következik a prédikáció, de aztán mindjárt megláttam, hogy nem az lesz. A gyerek egy párnával kezében tért vissza, rajta pedig — egy klarinét. Mélységes csendesség közepett vette kezébe a lelkész a hangszer, vizsgálódva jártatta végig rajta az ujjait, aztán pedig legnagyobb megdöbbenésemre ajkához tette a klarinétot és játszani kezdett rajta.

Valami félig világi, félig egyházi zene volt ez; majd egy egy templomi ének motívumai, majd valami régi népdal melódiai csendültek meg benne. A lelkész éppenséggel nem játszott rosszul és a hívői, a kiket, úgy látszott, legkevésbé sem lepett meg ez a sajtáságos intermezzo s egészen természetesen találták a dolgot, nagyon örültek rajta.

Az asszonyok arca megélenkült, a férfiak taktusban mozgatták fejüket ide-oda, a gyerekek pedig tágra nyitották szemüket merő élvezetből. Így tartott ez egy jó negyedórahosszat, aztán a lelkész megtörölte a klarinét végét, visszatette megint a párnára, a minisztráló gyerek vissza- vitte a helyére, ő pedig a főoltárhoz fordult, hogy

a hivatalos melléklet nélkül.

— A piacról s az utcásepréről. Sajátosságos, hogy a legmodernebb berendezésnél is a legapróbb kérdésekkel van a legtöbb baj. Így évről évre minden évszakban meg kell ujtani a közönség panaszát a sebes hajtás, a nappali száraz seprés és más efféle, magában véve különben igen jelentéktelen intézkedést igénylő szekturák vagy közönyösség miatt. Ebbe az állandó listába tartozik a sétatér s különösen a Hunyadi-utca seprése. Gyöngéd kezéből kaptunk ma egy piciny levelet, a melyben a következő megszívlelésre méltó dolgok foglaltak:

Igen tisztelt szerkesztő ur!

Már magában véve az a körülmény is elég furcsa, hogy a város legszebb, legdiszesebb utcáján ütik fel a kofák vasárnaponként a sátraikat. Mit szólna például a budapesti közönség hozzá, ha a vásárcsarnok hölgyei egyszerre csak kitelepitnék a zöldséget az Andrássy-utca! Mert hát nekünk a Hunyadi-utca az Andrássy-utunk. Mikor aztán a piacos hölgyek már hazavonultak, megkezdik az utcáseprést a seprést. Ez éppen tizenegy órakor történik, mikor kijövünk a nagymiséről és végig szeretnénk sétálni a Hunyadi-utcán. A vakbuzgó seprős alakok egy csöppet sem törődnek vele, hogy milyen ruha van az emberen, hanem akkora porfelhőt csapnak, hogy alig lehet öt lépésnyire látni. Hát ezen az állapoton mielőbb segíteni kellene, még pedig olyképpen, hogy a piacz maradjon vasárnapon is a Ferencz József-téren, esetleg téessék át a Széchenyi-térre, mint a hol sátoros ünnepek alkalmával szokott lenni. Ez a legelfogadhatóbb terv, mert a seprést más időre bajos áthelyezni, ugyanis akkor piaczokban járhatnánk a Hunyadi-utcán; viszont a piaczot korábban felosztatni nem lehet. Ezek volna a szerény nézetem, a melyekben azt hiszem, hogy mások is osztoznak. Maradok szerkesztő ur tisztelője: Egy előfizető neje.

— A magyarországi kegyesrend kis káptalanjának tegnap gyűlésen volt a kormánytanács választása. Az azután folytatott káptalani gyűlésen házfőnökök lettek: Budapesten Szögyény János, Debreczenben Cserhály József, Kecskeméten Tóth György dr., Kis-Szebenben Viszólajszky István, Kozsárvárott Tóth Jenő, Léván Perger Kai. József, Magyar-Ovárrott Rappenberger Vilmos (volt nébecskereki házfőnök), Mármaros Szigeten Malonyay István, Nagy-Becskereken Balázs József, Nagy-Kanizsán Pachinger Alajos dr., Nagy-Károlyban Palczér Ernő, Nyitra Horvát Sándor c. főigazgató, Podolinban Szárnovszky Ede (Nagybecskereken volt tanár), Privigyén Rózsahegy János, Rózsahegyén Palmi Miklós, Satoralja Ujheyt Ormandy Mik-

lós dr., Selmeczbányán Panek Odón, Szegeden Pap Nep. János, Szent Györgyön Fűredi János, Tatán Pinter Elek, Temesvárott Véber Antal, Trencsénben Krasznaynszky Károly, Vácson Halmi László, Veszprémben Takács József.

— Időjárások. Egy régi adoma szerint az ősbarméter egy kötél volt és semmi más. A kezelési módja is végtelenuil egyszerű: ha mozog, akkor szél van. Ha száraz, akkor jó az idő, míg minden valószínűség szerint esik az eső, ha a kötél — nedves. Ez az ősbarméter. A modern barométerek nem sokkal különbek, csak akkor világosítják föl az embert, a mikor már ugy is tisztában van az időjárással a tyukszeméi, a reumája vagy egyéb háziismeri révén. A néger Afrikában persze más eljárást követ: elmegy az esőcsináló bűvészhez, jól megajándékozza és a hókusz-pókuszok elvégzése után biztosan kap esőt a szomszjas föld. Nálunk azonban bizonyos előjelekből szokás esőre következtetni. Legbiztosabb előjelül szolgál a barányfelhők. Ha ezek északnyugat és délnyugat közt vonulnak, 24 óra alatt meg lesz az eső; ha pedig a barométer már akkor is süllyed, abban az esetben 12 óra alatt beáll az eső. Esős idő következik akkor is, ha a levegő kristálytiszt és a hegyek eltűnő világosan látszanak. Zimankós időre mutat a fészálló köd is, míg a leereszkedő köd jó időt jövendöl. Ha az esős idő délután áll be, rendszeren az éj nagyobb részén keresztül is esik. A reggeli eső pedig gyorsan mulik, mint az asszonyi könny.

— A harminczötnapos katonák. Azt mondják, hogy a katona mind egyforma, pedig mennyiféle van, hogy az ember szinte eltéved rajta. Van nek egyéves és kéteves önkéntesek (hál istennek ez utóbbi válfaj nem szapora), hároméves, nyolczéves és tizenháromnapos katonák, végül a legszebbek: a harminczötnaposok. Azok, akik tizenhárom napig uraskodnak a kukorica-nadrágban meg a toldott földött eráris biuzban, azok még szerencsések, mivelhogy odabenn a várban a nap is kevesebbet süt, meg a császáriaknál szeretik is egy keveset a kényelmet kápiaraimék. Hanem a harminczötnap az egy kicsit sok azoknak a rendszerint finom uraknak, akik a tiszti vizgán a kápiári sarzsiban maradtak, korántsem gondolva arra, hogy milyen izzadásos, fáradtságos következményei lesznek ennek a dolognak. Azóta az idő eltelt s a sárga-fekete zsinórzatu mundért is levették hosszú tiz esztendei, rendszeresített manővrozás után. Bekerültek a hivatalba, egy kicsit el is hittek, a kényelemhez is hozzászótkak, s most egyszerre a honvédkiegészítő parancsnokság küldözgeti nekik szét azokat a kelemetén kis piros cédulákat, melyek harminczöt kemény napra szólítgatják be az íróasztal mellől a jól nevelt család-pákat, kifogástalan szalonhősöket, akik a fentjelzett idő

tartamra lemondanak arról, hogy az öltözködésükre nagyobb gondot fordítsanak, minthogy a pirosszinóros hóvédmundér magától gombolódik.

— Nincs többé „Vigécz“. A világ fordult egyet, egy nagyot. Nincs többé „vigécz“. Epochális fordulat ez a világtörténelemben. Tessék kérem elképzelni, hogy ezután ha kérdésik:

— Kicsoda ez az ur?

Azt a feleletet fogjuk kapni „vigécz“ helyett:

— Ez egy „Störich“.

A vigéczek utolsó kongresszusán határozták el, hogy eltörlik az Oczeánon túl is ösmert „vigécz“ fogalmat, elnevezést s ezután csak „Störich“ névre hallgatnak. Mert — és ez a banálitás a dologban — nagyon közönséges, nem, banális, ha Störichék valahová belépnek, mindjárt ezzel vezetik be a társalgást, a finom társalgást.

— Nos, vigécz?

Sokkal modernebb, ha a vigécz ur belépván, semmit szólva mondja:

— Stör' ich?

Ugy-e? legalább gyöngébb. Nincs tehát több vigécz. „Störich“ a vigécz, a ki különben Störich.

— Öngyilkos katona. Szegedről írják: A Mars-téri kaszárnnyában a Mannlicher megint előlt egy életet. A nyolczadik századnak egy közlegénye tegnap este melien lötte magát és szörnyet halt. Vinczán János a saját szakaszának hálószobájában követte el a végzetes tettet, amikor társai a folyosón foglalatoskodtak és ő egyedül maradt. A lövére természetesen a szobába siettek, ahol megdöbbenve látták bajtársuknak irtózatosan sztroncsolt holttestét. A mikor az öngyilkosság oka után kutattak, egyéb kevésbé jelentékeny irások között találtak egy felbontott és egy felbontatlan levelet, amelyek megadták a keresett felvilágosítást. Vinczán János Nagy-Szent Miklósról került ide. Módos sváb családnak az ivadéka, aki odahaza első volt a legények között. A familiája jó barátságban volt a Szontágék családjával és ezen a réven az idejének nagy részét náluk töltötte a szép Mirczl társaságában. Ennek szerelem lett a vége, amiből baj lett. A bensőséges viszony nem szakadt meg akkor sem, mikor Johan ide került. Sűrűn leveleztek egymással és ha ünnepideje érkezett el, Vinczán János akkor hazakéredzkedett. Ezen látogatások alkalmával nagyon sokat volt együtt a Szontágék Mirczivel, aki nagyon boldognak tudta magát. Tegnapelőtt aztán levelet kapott az édes apától, a becsületes vén svábtól. Kemény és engesztelhetetlen volt minden sora. Azt írta neki, hogy Mirczl anyja lett, szégyent hozván mind a két familiára, amelynek ősi barátsága emiatt a „lumpenstreich“ miatt örökre megszakadt. Szontágék dühösek. Mihelyt Mirczl felegésztesedik, azon nyomban elkergetik. Ő sem akar hátráb-

az utolsó imát elmondja, mielőtt a hívők már felkeltek és elhagyták helyüket.

Mikor a tömeg elszéledt, fölkerestem a lelkészt. A sekrestyében találtam, a miseingét vette le éppen. Elmondtam neki kérésemet. Mosolyogva hallgatott végig és barátságosan szólott:

— De kérem, kedves uram, biss ez természetes . . . Kötelességemnek tartom, hogy annak a kevés idegennek, a kit a sors idesoroz az én közégembe, felajánljam vendégszeretetemet . . . Ezzei odafordult az egyik gyerekhez: — Jaen Louis, mond meg Philomenének, hogy gondoskodjék még egy teritékről és többet csináljon a tojásos süteményből. Mikor aztán ebéd alatt már a csemegét hozták, diót és frissen leszakasztott körtét, felfitettem magamban, hogy megkérdem a derék lelkésztől, mit jelentsen az a sajátóságos klarinét-intermezzo, mert ez rendkívül felizgatta a kiráncsicágotam.

— Tisztelőndő ur, így kezdtem, ön szerény telennek fog tartani, de én ott voltam ma a nagymisén és megvaltom nyiltan, nagyon elcsodálkoztam . . .

— Tudom, mit akar mondani — így szakított félbe jószágos mosolyal — az az én klarinét-szólóm lepte önt meg nagyon furcsán . . . Nem ön az első és mivel senkit sem akarok megsértetni, tartozom önnek a magyarázattal is. Hat hadd kezdjem elejen a dolgot:

Mikor az érsekek tizenöt évvel ezelőtt rám bízta a községet, Vireloupot az erkölcsi és anyagi romlottság bihetetlen állapotában találtam. A lakosság csupa vadember, kedves uram és a mi még rosszabb, csupa pogány! A férfiak és az asszonyok mindennap kimentek az erdőbe munkájuk után, vasárnap épp úgy, mint hétköznapon; és a gyerekek, mihelyt tizenkét évesek lettek, ott hagyták az iskolát, meg a katekizmust és az erdőbe mentek kószálni . . . Ön látta a templomunkat, most sem szép ugyan, de akkor olyan volt, mint valami pajta és burján-

zott benne a giz gaz növény . . . Vasárnap a szent misét rendszeren tíz vénasszony és körülbelül ugyanannyi gyerek előtt tartottam. Férfiak egyáltalán soha nem is mutatkoztak a templomnak tájékán sem. Beszélhettem én vasárnaponként még oly ékesszólással, szavaim inkább megindították volna az oszlopokat, mint ezeknek a pogányoknak a szívét.

Elrémültem! Egy tavaszi estén, a mikor éppen fájdalmasan elmerengtem ezeken a dolgokon, áhitatos imával fordultam a jó istenhez és kértem, segítsen ő rajtam, mert az én tudományom most már végére ért. És akkor véletlenül eszembe jutott, hogy szomorúságom eloszlatására egy kissé játszani fogok a klarinétomon. Gyerekkoromban jól fújtam a klarinétot és magammal hoztam ezt a hangszert Vireloupba is. Kivettem a ládából és eljátszottam rajta egész repertoiremat. Meleg volt nagyon akkor este, kinyitottam dolgozószobám ablakát. Véletlenül aztán valamelyik nóta végeztével felvettem a szememet és kinéztem az utcára, valóságos embercsödületet láttam ott.

És elhiszi-e? — az egész község ott állott ajtóm előtt. A szegény emberek soha sem ballottak más nótát, mint a pacsirátét, és mikor most elhagytam a játékot, az utcán álló tömegem elégtelien morgás futott végig. . . Olyannak tűnt fel ez énnekem, mint fényugár a sötétben, mint a gondviselés utasítása. Minthogy ezek a pogányok fogékonyak a zene iránt, ez lesz az az eszköz, mely őket a templomba vonja . . . De hogy kezdjem meg a dolgot? A templomban még egy harmónium se volt, magam vehettem volna. És akkor azt gongoltam, hogy ha már nincs orgonánk, talán az én klarinétom . . . én istenem, miért nem? Hiszen az volt a földolog, hogy ezeket a megrögzött embereket isten számára megnyerjük.

Nem is haboztam tovább és a következő

vasárnapon, a Kyrie Eleison előtt egy klarinét-szólóval leptem meg az én tíz vénasszonyomat.

A szokatlan ráadás híre, gondolhatja, gyorsan elterjedt a faluban és a másik vasárnapon az első harangszóra megtelt a templom. Férfiak, asszonyok, gyerekek, ott volt az egész község, mikor rákezdtem a József árijára a „József Egyiptomban“ című énekéből.

— És attól fogva így maradt ez aztán, tisztelőndő ur?

— Várjon csak . . . A győzelem, sajnos, nagyon rövid volt. Mert alig, hogy véget ért a szólóm, a haszontalanok mind egy pillanat alatt, akárcsak a verebék, eltűntek és én megint magamra maradtam az én tíz vén asszonyommal . . . Ez jó lecke volt.

Azért mégis csak el kell jönniök, gondoltam magamban. Épp azért, a helyett, hogy a mise elején játszottam volna a klarinétom, elhalasztottam azt egy kissé egészen az „ite missa est“ elé. És most az én vad jó madaraim kénytelenek voltak végighalgtatni az egész misét, ha a muzsikát meg akarták várni. Csak most nyertem meg igazán a csatát és azóta nem is hiányzik soha senki, községembéli a miséről.

És akár elhiszi, akár nem, kedves uram, tette hozzá a derék lelkész, — ezt a dolgot felettes hatóságaim jó időig rossz néven vették tőlem. Voltak néhányan, kedves testvéreim az Urban, a kik gyalázatosan találták az én részemről hogy a szentségeset a világgal így összevegyitem és a dolog eljutott az érsekek füléig is. Szerencsére a monseigneur szellemes ember és így felelt vádlóimnak:

— Uram, ha Dávid királynak lehetett táncolni a frigláda előtt, akkor a vireloui lelkésznek is bizonyára lehet klarinéton játszania az oltár előtt és mi csak azt mondhatjuk neki is, a mit Náhán próféta mondott Dávid királynak: „Eredj oda, és tedd azt, amit szivedben gondolsz, mert az örökké veled van.“

maradni, mert tudja ő is, mi a becület. Vegye hát tudomásul, hogy ő meghalt az ő számára, továbbá az édes anyja, meg a testvérei is kitagadják. A házuk tájkára soha közeledni se merészkedjék. A kitagadott fiut ez a levél összetörte egészen. Abban a reményességben ringatta magát, hogy nemsokára viszontlátja a kedvesét és ime, most már nem szabad hazamennie. Pedig még egy hónapot kellett volna szolgálatban töltenie. Augusztus 18-án, a nyolcz napos nagygyakorlat után felszabadult volna és feleségül vehette volna a kis fiu anyját. De nem lehet, hát meghal. Irt levelet Mirczinek, amelyet gondosan leragasztva találtak nála amellet a felbontott levél mellett, amelyet édes apjától kapott. Este aztán szolgálati fegyverével mellet lötte magát.

— **Megkéselt plébános.** Csernován, nem messze Resicától, tegnap éjjel betörték Kolossal János gör. kel. plébánosnál, a ki beteg feküdt az ágyában. A plébános halála rémülten segített után kiáltott, mire a két betörő lelketlenül megkéselte a beteg plébánost. Az egész boszu műve. A csendőrség Traila János és Szusz Tamást tartóztatta le, a ki állítólag régi haragosai a plébánosnak. Az eset nagy feltűnést keltett a lakosság közt.

— **Lelketlen anya.** Varjason egy Miskov Mária nevű paraszt leány benső viszonyban élt egy odaváló gazdával, a minek gyümölcse el nem maradt. Csak hogy a leány a viszony következményeit el akarta háritani, ha mindjárt bűnös cselekvéssel is. Az elmúlt ősszel egy leánygyermeket szült, azt rögtön megölte és a hullát pedig a kertben ásta el. Azóta egész könnyű lélekkel, minden lelki furdalás nélkül élte tovább vig napjait a tántoríthatlan szeretettel, míg nem a napokban — a mikor a bűnös tettnek híre terjedt — a csendőrség végét szakította a kedélyes viszonyok és a gyermekgyilkos anyát átadták az ügyészségnek, miután töredelmesen bevallotta lelketlen tettét.

— **Az anyakönyvi hivatalból.** A nagybecakereki anyakönyvi hivatalban legújabbban a következő bejelentések történtek:

Született: Oláh János rk. kertész, fia. — Csókás Lajos rk. ácssegéd, leánya. — Vukov Péter gk. földmives, leánya. — Wester Jakab rk. közművessegéd, leánya. — Wassermann Hugó ir. kereskedő, fia. — Luko Ilona rk. cseléd, leánya. — Hódi András rk. földmives, leánya. — Kalapis Ferencz rk. napszámos, leánya. — Radu Miklós, gk. sátoros cigány, fia. — Eiben schütz Izsó ir. kereskedő, leánya. — Rablov Milos gk. vinczellér, fia. — Rosulov János gk. napszámos, leánya. — Meicher István rk. napszámos, leánya. — Weber Wilmos, rk. napszámos, fia. — Schneider Károly ág. ev. elektro technikus, fia. — Szitkai Menyhért rk. szabó, leánya. — Sipos József rk. földmives, leánya. — leánya. — Kriszta István rk. napszámos, fia. — Jakobovics Mátyás rk. kovácssegéd, fia. — Devits Sándor gk. napszámos, leánya. — Kortye József rk. kerékgyártó, fia.

Meghalt: Lazarov Velimir gk. 2 hónapos, göröcsök. — Gruin Zsárkó gk. 20 napos, bélhurut. — Virizov Péter rk. napszámos, 36 éves, tüdővész. — Veiringer Gyuláné rk. 20 éves, hasi hagymáz. — Stoin Julianna gk. 4 hónapos, göröcsök. — Hám András 2 hónapos, göröcsök. — Kozlovicski György, 38 éves, tüdővész. — Braun Pál rk. 28 éves, szivbaj. — Korcsmáros András rk. 16 éves, szolgál, agyhártyalob. — Tóth Vilma rk. 2 1/2 hónapos, bélhurut. — Gottlieb Mária rk. 2 éves, tüdővész. — Kneip Paulina rk. 7 hónapos, genyverőség. — Basity Györgyné gk. 44 éves, veselob. — Radu János gk. 85 éves, aggkór. — Muc Lászlóné gk. 56 éves, szervi szivbaj. — Holländer Károlyné ir. 67 éves, szivbaj. — Kovács Sarolta ev. ref. 1 hónapos, gyengeség. — Dr. Ruzsity Dusan gk. 50 éves, tüdővész.

(x) **Préda pezsgő.** Nem „prédál” az, a ki „Préda”-pezsgőt iszik, mert ez egyike a legjobb baknak, a melyet ma már a legmagasabb körökben is isznak. A Nemzeti Casinóban a legutóbb időkből nagy kellendőségnek örvend.

x **Keleti csoda bűvész Nagybecskereken.** Ben-Ali Bey, a világhírű varázsló bűvész, a ki az ő indiai és egyiptomi varázslásával és csodáitával egy egészen új művészetet teremtett, melylyel lekötö a szemlélő figyelmét és megfoghatatlanná teszi bűvészetét, legutóbb a bécsi zeneegylet termeiben három ízben rendezett bűvész előadást, mely a legelőkelőbb közönség és a sajtó egyhangú elismerésével találkozott; nagy szenzációt keltett Budapesten, Grácban, Prágában és Triestben. — Mint értesülünk e hó folyamán Nagybecskerekre fog érkezni a valódi eredeti Ben-Ali-Bey, hogy itt is bemutassa bűvészetét. — Legközelebb bővebb értesítést hosunk.

698—1.1

Legújabb hírek.

Jakab Elek halála.

Budapest, jul. 23. A magyar történetírás egy érdemes veterán munkása hunyt el ma délután a fővárosban: szentgericzei Jakab Elek országos levéltárnok. A boldogult még utolsó éveiben is bámulatos munkásságot fejtett ki és különösen sok érdemet szerzett egyes családi levéltárak rendezésével. Irodalmi tevékenységét az akadémia levelezői tagsággal jutalmazta, míg a kormány az országos levéltárban tisztességes megélhetést biztosított számára. A szabadságharcban mint honvédtiszt vett részt és sok véres ütközetben kitüntette magát.

A csár ajándéka.

Bécs, jul. 23. A csár elrendelte, hogy a szerb hadügyminiszteriumnak a tulai arzenálból negyvenezer Berdan-fegyvert és a moszkvai arzenálból huszonöt millió töltényt ajándékozzanak.

Andrée északsarki utja.

Budapest, július 23. Az Aftenbladet című újság, a mely megállapodott Andréával, hogy első híreit hozzá küldi, közli, hogy a Stavanger-nél elfogott postagalamb nem lehet Andrée-é, mert Andrée galambjai ezt a jelzést viselik: „Andrée Expedition A B 1897.”

A Hamburg. Corresp. szerint e hó 13-án több postagalamb-egyesület Helgolandtól 280 kanyire északra vagy ezer postagalambot bocsátott fel. A galambok alumíniumkarikát viseltek, a melyen szám és évszám van, vagy pedig betűk vannak, a melyek az évszámot jelentik. V idei W multévi galambot jelent. Azt hiszik, hogy az elfogott galamb ezek közül való.

Mint egy koppenhágai távirat jelenti Tromsø mellett is fogtak egy galambot, a melynek lábkarikáján egy felirat volt: „A sarkon elhaladva 15.” Azt hiszik, hogy Andrée e hó 15-én haladt el ott. Csak hogy e második galamb tekintetében is ugyanolyan kételyek merülnek fel, mint tegnap, mert szakértők nézete szerint a galambok magas lékőrből egyáltalán nem szállnak fel, mert nagy veszedelemmel kellene megküzdeniök és vagy a hidegtől dermednének meg, vagy a ragadozó madaraknak esnének áldozatul.

Nordenskjöld véleménye szerint balgaság azt mondani, hogy az ut eredménye csekély lesz. Ig:n is nagy lesz az. Az a körülmény, hogy a léghajóról a kötél leesett, nem baj, mert Andrée így mindjárt az első napon nagyobb utat járt be.

Szerkesztői üzenetek.

T—d. Ez lelkiismeret dolga, tőlünk lelketlenség volna, ha hozzá szólnánk; tegyen ugy, a mint józan belátás és mindenekelőtt a méltányosság követeli.

L. Verse közöletlenségben szenved, mert az ilyeneket nem lehet kiadni:

Oh első szerelem . . .

A módosi viczinálist szerelem.

Mi köze az ön szerelmének a módosi viczinálishoz? Legyen szives és magyarázza meg.

H. A. Budapest. A „Golgotha”-se nem jobb, se nem rosszabb azoknál a munkáknál, melyekkel a kezdők rémitgetik a szerkesztőségeket. „Gyatra emlékek, „imbolygó karok” még a szelidebb kifejezések közé tartoznak a tárczájában, a mely egyébként sem mond érdekeset, vagy újat.

Tihamer. A versét itt adjuk ki elrémítésére mindazon szolidan nevelt fiatal embereknek, a kik megfelelőeknek egy pillanatra arról, hogy mivel tartoznak családjuk becsületének és ilyen dolgokat írnak össze:

Miért is oly bánatosak e napok?

Én pedig oly szomorú és bus vagyok.

Miért is fáj egy a szívem érette?

Hiszen ismeretlen vagyok előtte.

Nincsen még csak két hónapja egészen,

Szép arczával, hogy elvette a szívem;

Ő meg talán nem is tudott felőle,

Hiszen ismeretlen voltam előtte.

Nem is fogja soha csak azt sejtteni,

Hogy titokban valaki úgy szereti.

Fáj a szívem, de liába érette,

Ismeretlen leszek mindig előtte.

Táviratok.

Országgyűlés.

(A képviselőház ülése július 24-én.)

Budapest, július 24. (A „Torontál” eredeti távirata.) A Ház mai ülésén elsőnek Gajáry Ödön szólalt fel, kijelentve, hogy semmi szükség nincsen a kompromisszumra, ha a jövőben a tanácskozások nyugodt lefolyása biztosítva nincs s hogyha az ellenzék a többség ellen személyes küzdelmet folytat. Kifogásolja a szónok, hogy egyesek a korrupcióért az összpártot akarják felelőssé tenni; rámutat továbbá arra, hogy ha igaz is az, hogy a szabadelvű párt lapja nagyjából pártérdeket szolgál, ugyanaz áll az ellenzéki lapokról is, a melyek ugyancsak egyes pártok vagy érdekkörök támogatásával jelennek meg. A helyzet kulcsa nem a többségnél, hanem a kisebbségnél van. Ha nyugodt parlamenti viszonyok állanak be, a kibékülés okvetlen létre jő; a szabadelvű párt elfeladás nélkül nem tehet mást, minthogy megküzd a parlamenti tárgyalások elé gördülő akadályokkal.

Tisza István gróf személyes kérdésben szólal fel, azt kérdezve Károlyi Sándor gróftól, hogy Gajáry beszédében való közbekiáltása alatt reá vonatkozott-e azon kijelentése, „hogy elvesztette jogosultságát a közéletben való részvételre.”

Károlyi Sándor gróf kijelenti, hogy közbeszólása nem Tisza gróftól illeti.

Hock János Apponyi egyházközlését védelmezi.

Bartha Ödön kéri a Házat, engedje meg, hogy beszédjét legközelebb mondhassa el.

Öt percznyi szünet után a Ház a kérvényeket tárgyalta.

Családi öröm.

Budapest, július 24. (A „Torontál” eredeti távirata.) Frigyes badeni főherczeg nejeinek, Izabellának, fiu-gyermeket született. A főherczeg öröme leírhatatlan, mert családjában az az első fia, s így meg van a trónörökös.

Jäger Mari öngyilkossága.

Budapest, július 24. (A „Torontál” eredeti távirata.) A vásárhelyi méregkeverők büntvényének tervezője és főzinkosa, Jäger Mari az itéletelhirdetés után tudvalevőleg öngyilkossági kísérletet követett el, a mennyiben két hajtút szurt a hasába. Mint Szegedről jelentik, a sebcsülése nem életveszélyes és az orvosok remélik hogy operáció útján biztosan megmentik az akasztófa számára.

A tőzsdéről.

Budapest, július 24. (A nagybecskereki Lloyd társulat távirata.) Kötöttet buza őszire 9.61—62, buza júliusra 10.02, tengeri őszire 4.98—05, tengeri július-augusztusra 4.34—38, zab 5.70—72, repce 12.60—65. Buzában a kínálat gyeuge, a vételkedv lanyha, néhány ezer q waggon-áru 10 krral olcsóbb. Heti forgalom buzában 67.252, tengeriben 1.405 mnn.

Hirdetések.

Hirdetmény.

Alfölrött község előljárósága a községi képviselőtestület által 1897. évi jul. hó 15-én tartott közgyűlésen hozott 72. számú határozat folytán közhírré teszi, hogy Szerb Nagy-Szt. Miklós község vadászati joga 1898. évi január hó 1-től számítandó 6 évre 1897. évi augusztus hó 9-én d. e. 9 órakor tartandó nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek bérbe fog adni.

A árverési feltételek a községi jegyzői irodában a hivatalos órák alatt betekintethetők.

Szerb-Nagy-Szt. Miklóson, 1897. július 20-án.

696—3.1

A községelőljáróság.

KWIZDA félé
KORNEUBURGI
marha-táppor
több mint 40 év óta a
legjobb istállóban haszná-
latban, étvágyhiánynál, rossz
emésztésnél, valamint tehe-
neknél a tej javítása sa tejelő-
képesség fokozása czéljából.
Egy dobozzal 70 kr.,
fél dobozzal 35 kr.,
Valódi csak akkor, ha a fenti
védjeggyel van ellátva. Kapható
minden gyógyszerárban és dro-
gueriában.

FŐRAKTÁR:
Kwizda Ferencz János
csász. és kir. osztrák-magyar és
román királyi udvari szállító ke-
ürlési gyógyszerárban,
KORNEUBURG, Bécs mellett

19011-15.7

4288. sz. B — 1897. Torontálvárm. bánlakai járás szbiróságától.

Pályázati hirdetés.

Torontál vármegye bánlakai járás
szolgabírósága az üresedésben lévő istván-
völgyi körorvosi állásra ezennel pályáza-
tot nyit.

A körhöz tartoznak Istvánvölgy,
Ó Léc, Szécsénfalva, Györgyháza és Ujfalu
községek, azonkívül az istvánvölgyi,
szécsénfalvi, ó-lécsi és nagy-grédai ura-
dalmak.

Felhivattak mindazok, a kik ezen
600 frt évi fizetés és szabályrendeletileg
megállapított látogatási díjak élvezetével
egybekötött körorvosi állást elnyerni óhajt-
ják, hogy képesítésüket igazoló okmányok-
kal kelletlen felszerelt kérvényüket ezen
szolgabírósághoz 1897. évi július hó 31-ig
beadják.

Bánlakon, 1897. évi július hó 13-án.

Botka,
főszolgabíró.

678-3.3

628. sz. 1897.

697-1.1

Árverési hirdetés.

Alulirt kiküldött végrehajtó az 1881.
évi LX. törvényczikk 102. §-a értelmé-
ben ezennel közhírré teszi, hogy a török-
becsei tek. kir. járásbiróság 1731. 3071/polg.
1897. számú végzése által a nkikindai
kerületi első takarékpénztár mint végre-
hajtó javára Tóth László s irsai tordai
lakosok eilen 600 frt és 600 frt tőke,
ennek 1894/5. év X. és III. hó 6. 12.
napjától számítandó 6% kamatai s eddig
összesen 111 frt 24 kr. perköltség erejéig
elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával
biróilag le s felülfoglalt és 1096 frt becsült
kf. gazdasági felszerelvények, kf. butorok,
sertés, tehén és egyebekből álló ingóság-
ok nyilvános árverés utján eladatnak.

Mely árverésnek az 5630/polg. 1897.
sz. kiküldést rendelő végzése folytán a
helyszínén, vagyis B. Tordán alperes laká-
sán leendő eszközzésére 1897. évi július
hó 28-ik napjának d. e. 9 órája határidőül
kittüzetik és ahhoz a venni szándékozók
ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg,
hogy az érintett ingóság ezen árverésen,
az 1881. évi LX. t. cz. 107. §-a értelmében
a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is el-
adatni fognak.

Kelt Török Becsén, 1897. évi július
hó 6. napján.

Rankovits István,
kir. bir. végrehajtó.

Egy négy szobából és mellékhelyisé-
gekből álló

lakás

f. évi augusztus hó 1-től kiadandó.

Bővebb felvilágosítással szolgál

694-3.2

Karácsonyi Emilie.

„SCHWIFT-FEGYVERGYÁR-KERÉK”
„STIRIA”,
a világpiacon legjobbnak elismert kerékpárok; továbbá
„PREMIER-HELICAL”
és egyéb elsőrangú gyártmányok.

Raktáron tartatnak: csengetyűk,
lámpák, cyclometerek, lábtartók,
csomagtartók, fogaskerekek stb.
Torontálmegyében egyedüli raktár
a hirneves
TELESCOP-SZIVATTYUK-
ból.
NOVÁK J. C.
Nagybecskereken.
498-28.12

Javítások pontosan eszközöltetnek.

A borszéki borviz a savanyuvizek királya.

Borszék.

Gyógyfürdő Erdélyben, Csikmegyében,
a fenyvesek hazájában.

Fürdőidény tartana június 15-től szeptember 15-ig. Utazás Szász-
Régenig vasuton, onnan a fürdőigazgatóság által szubvencionált gyors-
kocsikon. E gyorskocsikra előjegyzést tehetni **Miklósa, Görög** vállalkozóknál
Szászrégen. Déli utirány: Brassó—Csik Szereda vasuton, onnan kocsin.

A borszéki borviz a savanyuvizek királya,

megrendelhető az igazgatóságnál Borszék.

Kapható mindenütt.

546-10.9

Nagybecskereken **Armbruster József** urnál.
Fürdőre, borviz-üzletre nézve minden felvilágosítással, prospektussal, árjegyzékkel szolgál
a fürdő üzletigazgatósága Borszék.

Posta, távirat helyben.

Megrendelhető: Igazgatóság Borszék.

Mezőgazdasági gépek

ugymint: cséplőgép, vetőgép, eke, borona, kaszálogép, Trieurek, ecelőgép,
répavágógép, kukoriczamorzsoló, tizedesmérleg, szivattyu stb., továbbá
kovács és lakatos szerszámok,
varrógépek (bel- és külföldi gyártmány),
kerékpárok (angol gyártmány)
kaphatók:

Singer János és társa
mezőgazdasági gépek raktárában
Nagybecskereken, buzatér, sörfőzde, Dungserszky-féle ház.

A cséplési idény alkalmából ajánljuk valódi orosz elsőrendű gépolajunkat
a legolcsóbb áron.
564-25.7

Hires
legkedveltebb hazai pezsgő!
Francia mód szerint készítve.

PREDA.

Kapható minden jobb vendéglő és fűszerkereskedésben.

615-10.10